
Mrągowo, st. 1, wykop 5, gm. loco, woj. warmińsko- mazurskie

Informator Archeologiczny : badania 34, 244-245

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Badania ratownicze o charakterze wyprzedzającym prace budowlane prowadzono w związku z adaptacją zespołu poklasztornego w Mogilnie na Międzynarodowe Centrum Młodzieży Katolickiej. Kontynuowano, rozpoczęte w poprzednim sezonie, badania archeologiczne w dawnym, zachodnim skrzydle klasztornym. Ogółem założono 3 odkrywki w pomieszczeniach skrzydła zachodniego klasztoru, wykop na południe od skrzydła południowego klasztoru, w miejscu, na którym w okresie wczesnośredniowiecznym wzniesiono gród, oraz sondaż na północ od odkrywki nr II eksplorowanej w 1999 r.

Wykop I (o wymiarach 1,50 x 3 m) – założono w pomieszczeniu sąsiadującym od północy z sienią. Pod podłogą, współczesną warstwą nasypową i warstwą gruzowiskowo-nasypową zalegały warstwy organiczne z dużą ilością gruzu ceglanego i zaprawy wapiennej. Poniżej, na poziomie 98,95-98,74 m n.p.m. odsłonięto ceglana posadzkę wykonaną z jednej warstwy cegieł palcówek łączonych zaprawą wapienną i gliną. Poniżej zalegała warstwa piasku z gruzem, zaprawą, bryłkami gliny i ceramiką naczyniową datowaną na XVII-XVIII w. Odkryty materiał zabytkowy jednoznacznie świadczy, że posadzka, mimo że została wykonana ze średniowiecznej cegły, pochodzi najwcześniej z połowy XVII w., a najpewniej z wieku XVIII – okresu generalnej przebudowy zabudowań klasztornych. Eksplorację wykopu zakończono na poziomie 98,50-98,56 m n.p.m. po natrafieniu na bruk (?) kamienny.

Wykop II (o wymiarach 2 x 2 m) – założono w południowo-wschodnim narożniku sieni – obecnym wejściu do dawnego skrzydła zachodniego klasztoru. Odsłonięto m.in. mur fundamentu wschodniej ściany działowej sieni wykonany z kamiennych eratyków łączonych zaprawą wapienną uzupełniany gruzem ceglanym oraz fragmenty ceglanych posadzek. W części północno-zachodniej, w poszerzeniu wykopu zarejestrowano układ nawarstwień świadczący o istnieniu w tym miejscu fragmentu wewnętrznej podstawy wczesnośredniowiecznego wału grodu.

Wykop III (o wymiarach 2 x 3 m) – założono po południowej stronie zespołu klasztornego. Odsłonięto 2 obiekty: jamę o nieustalonej funkcji zawierającą w wypełniku węgle drzewne i fragment ceramiki późnośredniowiecznej oraz nowożytny wkop budowlany.

Wykop IV (o wymiarach 2 x 2 m) – usytuowany w północnej części zachodniego skrzydła klasztoru. Pod drewnianą podłogą zarejestrowano posadzkę ceglana posadowioną na kamiennej ławie, będącej fragmentem współczesnej podstawy pieca kaflowego użytkowanego jeszcze w latach 70. XX w. Dalsza eksploracja odkrywki doprowadziła do odtworzenia układu nawarstwień dokumentujących kolejne prace budowlano-remontowe prowadzone w tej części pomieszczeń skrzydła zachodniego, w tym nawarstwienia związane z późnośredniowieczną fazą budowlaną.

Sondaż 1 – założony w pomieszczeniu sąsiadującym od południa z sienią. Odsłonięto nowożytny fundament z kamieni łączonych zaprawą. Na poziomie 98,20 m n.p.m. zarejestrowano nawarstwienia wczesnośredniowieczne wnętrza grodu.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Badania będą kontynuowane.

MRĄGOWO, st. 1, wykop 5. gm. *loco*, woj. warmińsko-mazurskie

- warownia krzyżacka z 1348 r. i osada
- miasto z pocz. XV w.

Badania archeologiczne, przeprowadzone od 8 do 19 czerwca przez mgr Małgorzatę Birezowską (autorka sprawozdania, Pracownia Archeologii i Konserwacji Zabytków w Olsztynie). Finansowane przez inwestora prywatnego. Przebadano powierzchnię 35 m².

Prace wiązały się z położeniem łąw fundamentowych pod budynek do głębokości 1,70 m od powierzchni gruntu. Zarejestrowano: na głębokości około 1 m od powierzchni calcowy zgliniiony piasek, wyżej warstwy w znacznym stopniu przemieszane (o charakterze budowlanym, wyrównawczym i zasypiskowym), w części wschodniej działki relikty zabudowy nowożytniej najmłodszy, współczesny obiekt posiadał płytkie fundamenty kamienne (jedynie w okolicy południowo-zachodniego narożnika miał podpiwniczenie). Teren przez kilkanaście lat funkcjonował jako plomba między kamienicami. Materiał ceramiczny od późnośredniowiecznego do współczesnego.

Dokumentacja i materiały zabytkowe z badań znajdują się u WKZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

NOWE MIASTECZKO,
st. 4, wykop. I, gm. *loco*, woj. lubuskie, AZP 67-16/117

- ślady osadnictwa kultury łużyckiej (grupa śląska) z przełomu epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
- miasto z okresu późnego średniowiecza

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 13 września do 13 października przez dr. Jarosława Lewczuka (autor sprawozdania, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry). Finansowane przez Bank Spółdzielczy w Kozuchowie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 225 m².

Teren objęty badaniami znajduje się w obrębie murów obronnych, przy wschodniej pierzei Rynku. W trakcie badań odsłonięto nawarstwienia związane z osadnictwem ludności kultury łużyckiej (grupa śląska) z przełomu epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (warstwa VI), a także nawarstwienia późnośredniowieczne i nowożytne (warstwy I-V, VII-XVI). Uchwycono również granicę między dwiema dawnymi parcelami.

Najstarsze nawarstwienia miejskie można datować dopiero na czasy około połowy XIV w., gdy zasiedlono i zabudowano 2 parcele przy Rynku. Bogate nawarstwienia z XV w. świadczą o intensywnym rozwoju tego ośrodka. Okres prosperity zakończył się wraz z pożarem miasta 9 stycznia 1634 r., gdy spłonęły m.in. 172 budynki, w tym zabudowa omawianych parceli, o czym świadczą uchwycone warstwy pożarowe. Kolejne budynki – o lekkiej konstrukcji – przetrwały tu aż po przełom XVIII i XIX w., gdy wzniesiono na omawianych parcelach murowane budynki mieszkalne, które przetrwały aż do 2. poł. XX wieku. Wypalone w bliżej nieznanym okolicznościach zostały rozebrane i zniwelowane już po II wojnie światowej.

Do najciekawszych i bardzo rzadkich znalezisk należą 2 monety. Pierwsza z nich to halersz z XV w., wybity w Kozuchowie (na awersie smukła litera „M”, na rewersie schematycznie przedstawiona wieża). Druga moneta to greszel z 1705 r., wybity we Wrocławiu, w czasie panowania cesarza austriackiego Leopolda I.

Dokumentacja i materiały zabytkowe z badań znajdują się w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry.

Badania nie będą kontynuowane.

Nowy Dwór, st. 7, gm. Pelplin, woj. pomorskie, AZP 20-44/55

patrz: wczesna epoka żelaza

NYSA, ul. Bielawska, gm. *loco*, woj. opolskie, AZP 93-31/58

- miasto (XIII-XX w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 12 października do 2 listopada pod kierunkiem mgr. Mariusza Krawczyka (Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska ERA Mariusz Krawczyk w Nysie). Finansowane przez inwestora.

Badania miały charakter ratowniczy ze względu na planowaną zabudowę handlowo-mieszaniową. W 2000 roku badania przeprowadzono w południo-